herpy

GEKKOER

Lygodactylus picturatus

Lygodactylus picturatus er en liten, dagaktiv klatrer fra Øst-Afrikas kystskoger, der hannen har et lysende gult hode på en blågrå kropp. Den blir bare 7-9 cm inkludert hale, men er nysgjerrig og aktiv og kan holdes i par i et lite, tett beplantet terrarium.

Familie: Gekkonidae Engelsk: White-headed dwarf gecko Tidligere navn: *Hemidactylus picturatus; Lygodactylus luteopicturatus* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**7-9 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Varmeplass	**30-35 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**50-75 %**
Vann	**Ingen vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter, frukt, ferdigfôr og små leddyr (spretthaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**9-15 mnd.**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**60-120 dager** ved 24-27 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lygodactylus picturatus er en dvergegekko som skiller seg fra de fleste andre gekkoer ved å være aktiv om dagen. Hannen er lett å kjenne igjen: hodet er lysende gult, kroppen blågrå med grå striper fra skuldrene og ned mot halen, og strupen er mørk og blir mørkere med alderen. Hunnen er mer dempet, beigebrun med mørke og lyse flekker og striper. Hun kan likevel i perioder få et gult hode, især når hun er stresset eller holdes alene, så fargen alene er ikke en sikker kjønnsbestemmelse.

Dyret er lite: fra snute til kloakk måler det knapt 4 cm, og med halen kan det nå 7-9 cm. Hannene blir litt større enn hunnene. Under tærne sitter fine heftelameller, og halespissen har en lignende heftepute, som dyret bruker som en femte fot når det klatrer. Fargene skifter med humøret, og et skremt dyr kan bli helt mørkebrunt.

Arten ble først beskrevet av Wilhelm Peters i 1868 under navnet *Hemidactylus variegatus*, og navnet *picturatus* er latin for malt eller broket. Taksonomien er ikke helt avklart. *Lygodactylus luteopicturatus* fra Kenya og Tanzania er av noen forfattere slått sammen med *L. picturatus*, og flere tidligere underarter er hevet til selvstendige arter. Dyr i handelen kan derfor være oppgitt under begge navn.

I terrariet er arten livlig og oppmerksom. Den er ikke et dyr man håndterer, men et man ser på: den sitter ofte ubevegelig på en grein som en lurejeger og skyter så av sted etter en flue eller en spretthale.

Utbredelse og leveområde

Lygodactylus picturatus hører hjemme i Øst-Afrika. Det sikre kjerneområdet er kystsonen i det sørlige Kenya (blant annet rundt Mombasa), Tanzania, øyene Zanzibar og Mafia samt Mosambik. Lenger inn i landet og nordover oppgis arten fra Etiopia, Somalia og Sør-Sudan og sørover fra Zambia og Zimbabwe, samt fra Uganda og den sørøstlige delen av DR Kongo.

Hvor langt utbredelsen egentlig rekker, avhenger av hvilke bestander man regner med til arten, fordi flere tidligere underarter nå behandles som egne arter. Kartet viser bare kjerneområdet, og funnene på det kan omfatte nært beslektede former. Arten er vanlig innenfor sitt område og vurderes ikke som truet.

> **Naturlig utbredelse:** Kenya, Tanzania og Mosambik.

LEVEOMRÅDE

Lygodactylus picturatus lever på trær og busker i fuktig kystskog, åpen skog og tett kratt. Den oppholder seg helst på store stammer og greiner, ofte opptil omtrent 4 m over bakken, og gjemmer seg i barksprekker og bak løs bark når den forstyrres.

Klimaet i kystområdene er varmt og fuktig med en tydelig regntid. Temperaturen faller sjelden under 20 °C om natten, og i løpet av dagen kommer solbeskinte stammer langt over det. Selv om skogene er fuktige, sitter gekkoen ofte åpent på stammer som tørker opp i løpet av dagen, og den henter fuktighet fra dugg og regndråper. Det skal terrariet etterligne: en fuktig bunn og vått løv om morgenen, men tørre greiner resten av dagen.

Stell

TERRARIET

Et par av *Lygodactylus picturatus* kan holdes i et terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde), og større er bedre. Til en hann og to hunner passer 40 × 50 × 45 cm eller mer, og det målet brukes med hell til små grupper av arten. Til sammenligning gir tommelfingerregelen om at et terrarium skal være minst seks ganger kroppslengden i lengde og bredde og åtte ganger i høyde, bare omtrent 25 × 25 × 30 cm til et par. Det er et absolutt minimum, og i praksis fungerer en klart større bolig bedre. Høyden teller mer enn gulvarealet, fordi dyret lever på stammer og greiner.

Terrariet skal være helt tett for så små dyr og fôrdyrene deres. Bruk fin nettåpning i lokket og sett ventilasjonsgitter nederst og øverst, slik at luften skiftes uten at dyrene kan slippe ut. Bakvegg og sidevegger skal være forseglet, slik at ingen unger eller små dyr kan presse seg inn bak dem. Lag bunnen av et dreneringslag av leca eller lignende, adskilt fra jorda med en matte eller fiberduk, og legg 3-4 cm fuktig blanding av kokosjord, litt torv og litt sand oppå, eventuelt dekket av løv.

Innred med tykke greiner i skiftende vinkler, korkbark og bark til skjul, og planter med store, sterke blader som bromelier og sansevieria. De gir både sol og skygge og holder på fuktigheten. Bambusrør i ulik tykkelse kan fungere som både skjul og eggleggingssted.

TEMPERATUR

Lygodactylus picturatus er et varmeelskende dagdyr, og terrariet skal ha en tydelig temperaturgradient. Om dagen skal bakgrunnstemperaturen ligge på 25-30 °C. Under en liten spot eller en halogenlampe skal det være en solflekk på 30-35 °C, der dyrene kan varme seg opp. Varmelampen trenger ikke å være tent hele dagen: to til fire perioder på 30-45 minutter om sommeren og to om vinteren er nok. Om natten skal temperaturen falle til 20-22 °C, og om vinteren kan dagtemperaturen ligge litt lavere, omtrent 23-28 °C, med netter på 18-20 °C.

Spotten skal passe til terrariets størrelse. En kraftig lampe i et lite terrarium hever raskt hele temperaturen og kan koke dyrene. Bruk en termostat eller en dimmer og mål med termometre både høyt oppe og nede i terrariet. Hold terrariet unna solrike vinduer. Dyr som sitter ubevegelige på det varmeste stedet med åpen munn, har det for varmt, og da må lampen dempes eller flyttes.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Til *Lygodactylus picturatus* holdes luftfuktigheten på omtrent 50-60 % om dagen og 60-75 % om natten. Spray terrariet lett to eller tre ganger om dagen, slik at blader og vegger dekkes av dråper, og vent med neste spraying til dråpene er fordampet og bunnen har begynt å tørke. Arten tåler tørrere forhold enn mange andre dvergegekkoer, og den største feilen er å holde den for våt. Stående vann i bunnen og konstant våte greiner gir mugg og hudproblemer.

Dyrene drikker dråper fra blader og vegger, så en vannskål er ikke nødvendig og er dessuten en risiko for de minste dyrene. Sørg for at de kan få vann daglig, men de klarer seg en enkelt tørr dag. Tenk især på sommervarmen og terrariets plassering, fordi små dyr tørker raskt ut. Et hygrometer viser om fuktigheten svinger slik den skal.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Lygodactylus picturatus er dagaktiv og trenger kraftig, jevnt lys. Bruk lysstoffrør, helst T5, og kombiner et rør med UVB med et dagslysrør, slik at terrariet blir lyst og dyrene viser farger og atferd. Hvilken UVB-styrke som passer best, er ikke dokumentert for arten. Et moderat UVB-rør (Ferguson-sone 2) over en del av terrariet er et forsiktig anslag. La det være skygge og skjul i resten av terrariet.

Ha lyset tent 14-16 timer om sommeren og 12-14 timer om vinteren, styrt av en tidsbryter. Et svakt nattlys i opptil fire timer kan brukes, men resten av natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Lygodactylus picturatus skal ha levende smådyr som hovedfôr: små sirisser, bananfluer, bønnebiller, voksmøllarver, små gresshopper, bladlus, små kakerlakker, små skrukketroll og spretthaler. Størrelsen er det viktigste. Fôrdyret skal være mindre enn avstanden mellom dyrets øyne, især til ungene. Til de minste hjelper spretthaler og bananfluer.

En mindre del av kosten kan være fruktgrøt eller ferdigfôr til fruktetende gekkoer, servert i en lav skål eller en flaskekork høyt oppe på en grein. Det tas gjerne og supplerer insektene. Pudre fôrdyrene lett med kalk med D3-vitamin, og gi avlshunnene en liten skål med ren kalk som de selv kan ta av. Bytt den før den blir våt og hard. Fôr hver dag eller annenhver dag, men unngå å overfôre, slik at dyrene ikke blir feite.

Melorm og andre feite larver må bare være en godbit, fordi de har mye fett og er for store til de minste.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Lygodactylus picturatus er en liten og rask art som ikke egner seg til håndtering. Den er rask og kan lett slippe unna eller bli skadet, og halen kan kastes. Åpne derfor bare dørene kortvarig når du fôrer eller steller terrariet, og vær oppmerksom på sprekker der dyrene kan slippe ut.

Den vanlige holdformen er en hann og en eller to hunner i et terrarium som er stort nok til at hunnene kan komme seg bort fra hannen. To hanner slåss og må ikke holdes sammen. Arten er territorial, og et svakere dyr kan bli jaget, selv når det er plass. Hold øye med bitemerker, avbitte haler og dyr som gjemmer seg eller går ned i vekt, og skill dem straks. Det er også mulig å holde et enkelt dyr, men hunner kan i den situasjonen få et gult hode. Dyrene er mest aktive i den lyse delen av dagen og hviler i skyggen midt på dagen hvis varmen blir for høy.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hos *Lygodactylus picturatus* kjennes hannen på det lysende gule hodet, en mørk strupe som blir mørkere med alderen, og en tydelig fortykket halerot med to hemipenis-lommer. Det er dessuten 6-10 prenalporer foran kloakken, og hos hannen ses det ofte en avsondring fra dem. Hunnen har en lysere strupe og en slankere halerot, men begge kjønn kan ha gult hode, så bruk strupens farge og halerotens form til å avgjøre kjønnet.

De fleste artene i slekten blir kjønnsmodne etter omtrent 9-15 måneder. Det er en fordel å vente med å pare dyrene til de er 14-18 måneder gamle, slik at hunnen har krefter til eggleggingen.

PARRING

Lygodactylus picturatus kan parre seg hele året, og dyrene legger selv inn pauser. I fangenskap ligger pausene typisk i juli-september og desember-februar. En kjølig vinterperiode med kortere dager og litt lavere temperatur (se temperaturavsnittet) er en god idé hvis du vil avle, fordi den gir hunnen tid til å bygge opp kalk.

Hold et par eller en hann med en eller to hunner sammen. Sørg for mange skjul, slik at hunnen kan komme seg bort fra hannen. Hold øye med paringen de første dagene, og flytt hannen hvis han jager hunnen vedvarende.

EGGLEGGING OG KULL

Etter en vellykket paring legger hunnen av *Lygodactylus picturatus* 1-2 egg om gangen med omtrent 4-6 ukers mellomrom. Eggene er hvite, hardskallede og bare 5-6 mm lange, noen ganger litt større. Hunnen gjemmer dem helst i trange rom: i filmbokser, bambusrør, bromelier, mellom korkbark eller bare på bunnen.

Gi derfor flere egnede eggleggingssteder som kan tas ut av terrariet, for eksempel små rør eller bokser som sitter fast høyt oppe. Hos en beslektet art, *Lygodactylus williamsi*, klistrer eggene seg raskt fast og kan ikke fjernes uten at de går i stykker, og foreldrene spiser ofte de nyklekkede ungene. Det er lurt å anta det samme her og ta eggene ut så snart det er mulig. Egglegging er hardt for hunnen, og hun skal ha rikelig med kalk og fôr.

INKUBASJON

Eggene av *Lygodactylus picturatus* flyttes forsiktig, om nødvendig sammen med det de sitter på, til en liten boks med et fuktig underlag, for eksempel fuktig vermikulitt, med små luftehull i lokket. De må ikke vendes. Det skal være høy fuktighet og god ventilasjon, slik at det ikke samler seg kondens.

Temperaturen kan holdes omtrent 24-27 °C om dagen med et lite fall om natten. Klekketiden er ikke dokumentert for arten. For *L. williamsi* ligger den på 60-120 dager, avhengig av temperaturen, og det er lånt her som en grov ramme. Erfaringer med *L. picturatus* tyder ikke på at temperaturen har stor betydning for kjønnsfordelingen, men det er ikke undersøkt grundig.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene av *Lygodactylus picturatus* er 13-14 mm lange ved klekking og ligner de voksne hunnene. Plasser dem i et lite, helt tett terrarium eller en faunaboks med fuktig underlag, greiner og planter, og spray daglig. Gi dem de aller minste fôrdyrene: bananfluer, spretthaler og nyklekte små sirisser, pudret med kalk og D3-vitamin, samt litt fruktgrøt eller ferdigfôr.

Hold ungene adskilt fra de voksne, og del dem opp etter kjønn og størrelse når de kan skilles, slik at de ikke begynner å slåss. Sørg for at det hele tiden er mat, fordi så små dyr nesten ikke har reserver. De blir kjønnsmodne etter 9-15 måneder.

Helse og vanlige feil

Lygodactylus picturatus er hardfør når temperatur, fuktighet og fôr er i orden. De typiske problemene er:

- For lite vann og for tørt terrarium. Små dyr tørker raskt ut, især i sommervarmen eller ved en lampe som er for kraftig. Spray daglig.
- For høy varme i et lite terrarium. Bruk termostat eller dimmer og hold øye med dyr som sitter med åpen munn.
- Mangel på kalk og D3-vitamin, især hos hunner som legger egg. Gi ren kalk i en skål og pudre fôrdyrene.
- Hudskifteproblemer med hudrester som sitter fast på tær og halespiss, og som kan avklemme blodtilførselen. Rett opp fuktigheten og løsne dem forsiktig med lunkent vann.
- Blodmidd, som sitter som små røde eller svarte prikker på huden, især i hudfolder. Det krever behandling hos veterinær.
- Slagsmål, især mellom hanner, med bitt og tapte haler.
- Små dyr som klemmes eller blir borte i sprekker bak bakvegg og innredning. Forsegl hulrom.

Et sunt dyr er livlig, har klare øyne og en fyldig halerot. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, sitter sløvt eller slutter å spise.

Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.